

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Sit religiosus in communi coniuctu grauis. Cap. xlj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

eam viri fideles, & saepe in adolescentia rebus ludicris satis instructi doceantur, dilatis aliquantulum, aut cum magna sobrietate resumptis prophanis lectionibus, sacris & a nostris elucubratis erudiendi sunt, & tamquam fortiores non puerorum lacte, sed solido doctrinae pane saturandi. Hæc ergo poetica, & ethnicorum dicta, si aliquando ad Scripturarum interpretationem adducenda sunt (quod permittimus) non tamen semper, & ubique, & in omnibus inculcanda, ne sanctitatem sacrarum Scripturarum prophana violent, & Dei ipsius mixta sermonibus, eos non tam declarant quam obscurant. Qui autem ad imitationem sanctorum Scripturam sacram exposuerit atque perlegerit, non dubium, quin ex eius lectione magnum fructum sanctitatis percipiat. Sermones enim diuini sensum legentium pectoribus virtutes inferent, & omne vitium extirpabunt.

Iam postremum dicamus, quod ad discendi tempus spectat, ut scilicet discendi desiderium omne tempus non occupet, sed debitas dei horas pie & affectui seruiendi lectioni atque orationi relinquat. Nam sacrarum etiam literarum studium minus efficax est ad pacendum animum, nisi oratione iuuetur, & intenta meditatione fulciatur. Sacras enim literas legere aut discere, nihil aliud est, quam alimentum animæ ori intellectus ingerere, illas verò meditari, est, cibum acceptum dentibus comminuerè, & orare, est, in ventrem traicere, & per omnia spiritus membra diffundere. Sicut autem corporalis cibus ori ingestus, si dentibus non teratur, nec in stomachum traiciatur, & in sanguinem commutetur, nihil ad corporis sustentationem proficit, ita sacra mysteria intellectu percepta, nec per meditationem, & orationem in nostros affectus transfusa, parum ad augmentum nostræ virtutis proficiunt. Ideo hortatur sapientia: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis. Non solum ut frangamus panem, vult, sed etiam, ut comedamus, & bibamus vinum consolationis suæ. Non autem comedit hunc spiritualem Scripturæ panem, qui legit, sed qui meditatione, & oratione tanquam dentibus terit. Et qui manducationem potus subsequitur, meditationem Scripturarum, & super meditati seruentissimam orationem, consolatio cælestis comitatur. Iustus itaque, ac perfectionis amator comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insatrabilis. Hi numquam saturantur, quia numquam comedunt, nec Dei verba deglutiant, ille verò saturatur, quia cibum Scripturæ meditatione comedit, & ventrem mentis suæ, duos sinus intellectus & voluntatis habentem veritatibus & sanctis affectibus replet. Et quemadmodum prudens seruus, qui heri mandatum audiuit, postea considerat, ut sciat secundum voluntatem heri sibi iussa præstare: ita iustus qui Domini voluntatem sanctarum Scripturarum lectione didicit, consideratione ruminat, & oratione auxilium efflagitat, ut sciat, quod didicit, & audiuit, explere. Tempus orationi ac meditationi impensum mirabiliter intellectum illuminat, ut sanctas Scripturas intelligat, & voluntatem salutariter deprimit, ne homo, ultra quam æquum est, in adepta scientia confidat. Dicit qui huiusmodi est, cum non minus sapiente, quam patiente Iob: Si putavi aurum robur meum, & obrizo dixi fiducia mea. Nec enim in auro fulgentissimæ scientiæ sitam esse suam fortitudinem putat, qui omnem scientiam humanam experientia docente infirmam, & errori subiectam existimat. Nec in obrizo eius veritatis, quam nimis indagavit, confidit, quia ex consortio Domini non solum lucem, sed & mansuetudinem, qua non recessit, con-

Prou. 9.

Prou. 13.

Iob. 31.

A traria cum validiore ratione docentibus, ac docilitatem matuauit. Item autem proprium esse iustorum Gregorius in hunc modum explanat. Sancti viri, inquit, robur suum aurum non deputant, quia quantolibet ingenio fulgeant, nihil se esse, ex suis viribus pellant. Et cum sentire omnia valenter possunt, prius intelligere semetipsos cupiunt, quatenus lumen ingenij more solis, prius illustret locum, in quo oritur & postmodum cætera, ad quæ procedendo dilatatur, ne si intendendo cognoscendis aliis semetipsos nesciant, ibi solis radius, ubi oritur obtenebrescat. Ingenij itaque virtutem ad cognoscendam propriam infirmitatem dirigunt, atque ex infirmitatis suæ melius cognitione conualescunt. Sanè oratio est, quæ vanam in donis datis nobis fiduciam depellit. Atque diuino iustus lumine collustratus, non aurum robur meum: Sed Dominus petra mea, & robur meum, & Saluator meus: & non, obrizum fiducia mea, sed tu spes mea ab vberibus matris meæ, in te proiectus sum ex vtero. Ita ergo Theologicis lucubrationibus, & sacrarum literarum studiis intendamus, ut bonum vitæ partem in consideratione diuinorum, & in seruenti oratione collochemus. Hæc enim est, quæ studia nostra complet, labores perficit, & voci nostræ vocem virtutis impertit. Hæc ut aqua purissima vinum scientiæ temperet, quod, temperatum recreat, atque sustentat, purum verò solet officere. Et studia, hac qua diximus ratione suscepta, non retardabunt nos a cæpto perfectionis itinere, sed mirum in modum ad mentis puritatem adiuuabunt.

Greg. 22. Mor. c. 4.

2. Reg. 22.

Psal. 21.

Sit religiosus in communi conuictu grauis.

CAP. XLI.

Non solum studentem proficere, aperta peccata fugienda sunt, verum etiam leminaria peccatorum declinanda. Imò hæc sunt cautius & diligentius fugienda, quia & ipsa per se peccata esse solent, & ad alia peccata saepe, veluti ad noxios primæ iniquitatis foetus inclinât. Quis enim à sceditate culpa liberet, quod ad culpam inducit? Et quis non magis timendum censeat, quod non vnum solum malum est, sed alia ex seipso mala progignit? Occasiones quidem peccati fugiendas esse Dominus non semel præcepit, & in illa lege signauit, quam tulit pro consecratione Nazaræi. Acetum, inquit, ex vino, & ex qualibet alia potione, & quicquid de vna exprimitur non bibent: vvas recentes siccæque non comedent, cunctis diebus, quibus ex voto Domino consecrantur: quicquid ex vinea esse potest ab vva passâ vsque ad acinum non comedent. Quid enim est (præter alia) non solum potum vini, verum & esum vvæ prohibere, nisi prohibitionem istâ, & manifestis peccatis, & iniuriis, ac occasionibus peccatorum oblitescere? Parens quoque generis nostra Eva, nisi mentita sit, satis indicat conditorem omnium cum manifesto peccato, inobedienciæ quoque occasionem vetuisse, dum ait: De fructu ligni, quod est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne forte moriamur. Ac si dixisset: tactus ligni nobis interdictus est, ne ex tactu ad esum, & ex esu ad mortem properemus. Et fauet huic rei Salomonis sapientia, quæ ut adolescens ab amore meretricis auertat, inquit: Longè fac ab ea viam tuam, & ne appropinques foribus domus eius. Nam meretricis fores attingere, & vel leuiter manu pulsare potest, & solet esse impuræ fornicationis exordium. Ego autem mentis leuitatem turpissimam meretri-

Num. 6.

Genes. 3.

Prou. 5.

cem existimo, cuius etiā fores, id est, primos ingressus vir religiosus vitare, ac fugitare debet, nisi velit maioribus flagitiis fœdari. Leuitas enim mētis, scurrilitates, detractiones, & subannationes generat, iras in his qui delusi sunt, atque indignationes exsuscitat, & in apertas cōtumelias, vltro citroque iactatas non semel prorumpit. Hæc inimica est compunctionis, hostis deuotionis, mater autē ineptæ latitiæ, quæ solet saepe in tristitiam, ac dolorem desinere. Quia scriptum est: Risus dolore miscbitur, & extrema gaudij luctus occupat. Inanis profectō risus dolore miscetur, dum verbo, quo ridens fratrem punxit, amarus sermo resistit, & extremum gaudij luctus occupat, cum ignominioso vocabulo, quo illū contristasti, manifesta in te prolata cōtumelia respōdit. Hanc delinquendi occasionē Dominus à iustis suis prorsus eliminat, & sanctæ grauitatis munere omnino repellit: Vultque illos esse non sine humilitate graues, nec sine amabili placiditate seueros. Quare de illo Sanctus Iob ait: Qui fecit ventis pondus. Mens namque quæ per peccatum leuior est, vento, & tentationū impulsu huc illucque iactatur, per iustitiam & gratiā pondus grauitatis accipit, vt in eo quod rectum est, & hominibus admirandum solidetur. Vnde Gregorius ait: Velocitate ac subtilitate ventorū in Scriptura sacra solent animæ designari, sicut per psalmistam de Deo dicitur. Qui ambulat super pennas ventorum: id est, qui transgreditur virtutes animarum. Fecit ergo ventis pondus, quia dum superna sapientia replet animas, eas maturitate indita graues reddit, non illa grauitate, qua dicitur: Filij hominum, vsquequo grani corde. Aliud namque est grauem esse per consiliū, aliud per peccatum: aliud est grauem per constantiam, aliud per culpam. Istā enim grauitas pondus habet oneris, illa virtutis. Hanc consilij & constantiæ grauitatem possidere enitatur, quæ statim virtutis, ac desiderij perfectionis maximè decet, & sicut omnium virtutum adiutrix est, ita multas inquietudines, & peccata ex leuitate manantia repellit.

At dicamus, in quibus, & quomodo ista grauitas seruanda sit, vt quod bonum & vtile nouimus, opere cōpleamus. Sanè grauitas in cogitationibus, in verbis, & in actionibus est tenēda, & omnia hæc ne perefluant, pondere maturitatis firmanda. Primum in cogitationibus teneatur, ex quarū leuitate, sicut ex fonte, verborum & actionum leuitas solet prodire. Cogitationum autem grauitas in hoc posita est, vt nihil vanum, nihil ad rem nostrā non pertinens, nihil scurrile, nihil ad risum & cachinnos mouens cogitandū admittamus, sed sola necessaria, & vtilia, & seria, & statu spiritali digna cogitemus. Qui enim vana, & scurrilia cogitatione voluūt, leues sunt animo, quem aptum ad otiositatem, & ad leuitatem, ineptum verò ad spiritalia, & sancta colloquia, & ad opera virtutis perferunt. Et sicut musica in luctu importuna narratio, ita in musica luctus, & inter leuitates conuersationis grauitas, ac verborū maturitas videtur imperfectis & otiosis inepta loquutio. Iusta igitur, & sancta cogitent iusti, vt & suæ menti, & omnibus tam verbis tum factis stabilitatem præbeant. De hoc enim à sapiente laudantur, dum ait. Cogitationes iustorum, iudicia. Vt quemadmodum iudicium non inconsideratè agitur, sed à iudice magna mentis attentione exercetur: ita mens iusti, & ad perfectionem anhelātis cogitationes rationis iudicio selectas recipiat, & non indifferenter ex otiositate aut curiositate insurgentes admittat. Comprimat eas timor Domini sanctus, qui occulta etiā cordis nostri & secreta rimatur. Liget eos spes dono-

rum celestium, quæ non inania cogitantibus, sed pura & sancta considerantibus frequenter offertur. Nam Petrus Apostolus ait: Propter quod succincti lumbos mentis vestra; sobrij perfecti, sperate in eā, quæ offertur vobis, gratiā in reuelatione Iesu Christi. Lumbos mentis præcingunt, qui affectus & cogitationes cohibent, & non tantum à malis, verum etiam ab otiosis auertunt. Qui sobrij & perfecti dicuntur, quoniam perfectorum est desideria, & cogitationes vanas comprimere, & sobria mentis non solum à vino, sed æquali diligentia ab inanibus temperare. Hi non erubescunt sperare gratiam, id est, dona celestia quæ reuelatus Christus puris animabus promeruit. Cupidus horum donorum, lumbos mentis, affectus scilicet ac cogitationes præcingat, & tam istas, quam illos, spirito maturitatis vestiat. Quicquid leue est inanèque, reiciat, & cogitatur, quæ compunctionem, & grauitatem mentis tollit, abscondat atque contemnat. Quod Dominus sub ritu, quo purificabatur Leuitæ, nobis præcepit, & quomodo mundari debeamus sub corporali caeremonia declarauit. Leuitæ, inquit, aspergantur aqua lustrationis, & radant omnes pilos carnis suæ. Aspergantur aqua, quæ cutem ad pilos deferendos emollit, Quia Dominus mentem nostram, vt superflua deferamus, aqua deuotionis aspergit. Sed nos aqua ista conspersos debemus pilos radere, id est, inutiles & inanes cogitationes rescicare. Leuita, inquit Gregorius, assūptus vocatur, Oportet ergo Leuitas omnes pilos carnis radere, quia is qui in diuinis obsequiis assumiatur, debet ante Dei oculos à cunctis carnis cogitationibus mundus apparere, ne illicitas cogitationes mens proferat, & pulchram animæ speciem quasi pilis fructificantibus deformem reddat. Istis tum illicitis, tum vanis cogitationibus, & desiderijs euulsis, sanctis verò, & vtilibus generatis, satis mens nostra maturitatem debitam seruat, & verba, ac actus, ab omni leuitate quam alienissimos generat.

Ex his materiis cogitationibus sermones graues, & maturi procedunt, animæ religiosæ indices, & spiritalis vilitatis effectores. Animæ inquam, religiosæ indices, quia si verba non ficta, nec hypocritis labè polluta mentis qualitatem indicant, maturi sermones animam grauem, & virtutis amatiuè ostendunt. Et vtilitatis spiritalis effectores, quonia sermo grauis adiciens aedificat, & aut ad amorē eius, quod dicitur, aut ad imitationem eius, qui dicit, impellit. Grauitas autem verborum, siue sermonū est, nihil futile aut ineptum in conuersatione proferre, nihil quod certum, & indubitatum non sit, pro certo affirmare, nihil irreligiōse facere, aut quod sapiat scurrilitatem, dicere: fratres honorabiliter propriis nominibus & cognominibus nominare, nulli per opprobrium, aut contemptum, aut risum inuentum nomen imponere, & omnia ridicula, & quæ cachinnos suscitant, omnino relinquere. Est item sic religiosum se gerere in verbis, vt omnes, quibuscum loquitur, honore prosequatur, & nemo audeat, quantumuis sit procax, cum illo puerilem familiaritatem inire, aut minus cum reticenter tractare. Id enim ait Petrus, cum ita scribit: Omnes honorate, fraternitatem diligite. Et Paulus: Reddite omnibus debita, cui honorem, honorem. Ac rursus: Honore inuicem præuenientes. Est denique, nihil iniuriosum, nihil indignabundum proloqui, sed omnes leniter & amanter compellare, & si quis verbis amarulentis in nos insurrexerit, illum mansuetè ac patienter sustinere. Hæc religiosa grauitas non tantum magni ponderis est ad fraternam charitatem conseruandam,

1. Petr. 1.

Num. 8.

Gregor. 5. mor. c. 24.

1. Petr. 1.

Rom. 13.

Rom. 12.

qua

Bona uen.
in speculo
part. 1. 6.

Epist. 5.

Hieron.
epist. 8. 4.
7.

Basil. reg.
17. fuf.
dijp. 1.

Bern. 4. de
confidera.
c. 6.

quæ solet verbis indignabundis lædi, & sermonibus ridiculis. & leuiter dictis inepescere; verum etiam ad spiritualem profectum, ex fratrum conuersatione captandum. Quod animaduertēs sanctus Bonauentura, inquit: Deferre humiliter sociis honorem, charitatis est fraternæ fomentum, conscientie bonæ, illustrisq; animi euidentis argumentum. Vix nisi socio deferas cum ipso proficies. Et optimè. Nam ex aliquis conuersatione proficere, est quodammodo eius disciplinam subire, at quo pacto eum imitaberis, eiusq; doctrinam suscipies, quem non ut magistrum veneratis, sed ut vilem hominem verbis illudis, indignatione lædis, & rerum inanium & ridiculatum narratione contemnis? Profectò sicut qui medicamentū vt inane, & inefficax proterit, numquam eius virtute ab infirmitate sanabitur; ita qui fratre velut parasito ad ineptam mentis relaxationem vitur, & illum disteris pungit, & verborum leuitate percellit, numquam ex eius conuersatione à vitiis conualescet. Sapienter proinde vas electionis nos ab scurrilitate auocat, vt ad Christi imitationem, ac profectum inuiter. Estote, inquit imitatores Dei, sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit nos. Et ad hoc quid nobis faciendum Apostole? Fornicatio, & omnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos: aut turpido, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet. Mirabilis lanè fornicationis & immunditiæ; & stultiloquij, ac scurrilitatis, sed vera coniunctio, quia licet horum malitia non sit æqualis, tamen nonnullam nequitie conformitatem participant. Si enim fornicatio, & immunditia Christum ab impuro corde fugant, qui horret in cæno fœdissimo volutari, stultiloquium, & scurrilitas ipsum fontem puritatis contrastant, vt vix sustineat dona sua instabili, & leui corde teneri. Nam ex leuitate verborum, facile est in graue proximi damnus pronere, & scurrilitate ad indignationem, & ex illa fratrem ad grauem iniuriam inferendam prouocare. Nihil amplius ad hanc rem exaggerandam dicendum est. Sed qui tanta acerbitate moueri non indiget, se proprij status æstimatione componat. Audiat Hieronymum dicentem ad Demetriadem Virginem: Ridere, & rideri secularibus derelinque, grauitas tuam personam decet: & si iam statum sæcularem deseruit, & religiosam professionē induit, omni verborum leuitate seposita debitam grauitatem custodiat. Audiat & Basilium: Atque illud etiam, inquit, quod à plerisque negligitur, non mediocriter cauere ab iis debet, qui colendæ pietati studēt, ne in risum videlicet præter modum effusi sint, quandoquidem nõ abesse à se intemperantiam significat, is, qui profuso nimis petulantique risu teneatur, seseq; nequaquam animi sui motus sedatos, eiusque molliem, ac velut laxitatem nequaquam ratione secura habere compressam declarat. Quod verò hi patres de immoderato risu scripserūt, de aliis immoderatis verbis, & gestibus lector dictum accipiat. Cui debitam grauitatem indicimus, non superbam, non arrogantem, non affectatam, quam omnes irrideant, sed modestam, affabilem, quam vniuersi venerentur, & ex mentis maturitate profectam. Istam suadet Bernardus ad Eugenium scribens: Nec austeritatem tamen suadeo tibi, inquit, sed grauitatē. Illa infirmiores fugat, hæc reprimat leuiore: illa si adit, odibilem, hæc si desit, contemptibilem reddit: in omnibus tamen modus melior. Ego nec feuerius velim, nec dissolutius. Quid hac mediocritate gratius, vt nec de feueritate sis oneri, nec de familiaritate contemptui. Sit itaque grauitas nostra humilis, sit hu-

A militas grauis, illa humilis, ne superbiat, ista gratias ne se vsque ad pusillanimitatē deiciat. Ex his namque duobus religiosa conuersatio temperata neminem offendet, sed infirmioribus aditum pandet, & leues ac inuerecundos cohibebit.

Quasi nesciens ex verborum grauitate ad actū maturitatem transiui, nec immerito: hæc est enim postrema pars, quæ religiosam grauitatem complet, & perficit. Quid enim insulsius, quàm sermonibus grauitate plenis actionum leuitate contradicere, & quod sermo fecit, vita & actione destruere? Hæc autem grauitas in capite, in oculis, in fronte, in labiis, in tota facie, in manibus, in incessu, & in omni gestu ac motu corporis pulchrè seipsam ostendat. In capite, si nec nimis rectum, nec nimis ad anteriorem corporis partem inflexum teneatur, nec huc illucq; leuiter, festinanter, & sine causa vagetur. In oculis, si sinceri sint, si benigni, si communiter in terram demissi, qui nec instabiliter in diuersas partes se vertat nec inuerecundè vultus aliorum aspiciant. In frõte, si serena sit & tranquilla, quæ sine ruga mentis simplicitatem præferat, & omnem malitiæ & duplicitationis suspicionem, à cordibus insipientium excludat. In labiis, si ea nec nimis rigor comprimat, nec obliuio, & oscitantia diducat. In facie, si absque dissolutione sit hilaris, & sine immoderata seueritate grauis, quæ nec tristitiam nec affectum inordinatum ostendat. In manibus, si quietæ sint, nisi aliquid vtile operentur, & nec faciè, nec manus, nec vestem illius, quo cum loquimur tangant, & omni tactu minus decente semper abstineant. In incessu, si nec nimis lentus sit, nec nimis celer, sed qui medium tarditatis & celeritatis obtinens, mentem non anxiam, sed diligentem significet. In gestu, si efficax sit, sine importunitate, si rebus, quæ dicuntur accommodus, nec ab status religiosi maturitate deficiat. In motu denique, si ille non inutilis sit, sed necessarius, si non sæcularis, sed religiosus, si non superbus, sed qui humilitatem & modestiam redoleat; si etiam in abdito factus tâta circumspectione & puritate exerceatur, vt nullius aspiciētis ædificationi possit officere. Hæc omnia, quæ velut partes modestiæ sunt, ita grauitas moderatur, ac si eius præsentiam intueretur, cuius oculi, vt est in propheta, mundi sunt, ne videant malum, & respicere ad iniquitatem non poterunt. Si cut enim vir nobilis, & prudens, qui in conspectu potentissimi regis, cui summè vult placere, aliquid operatur, id præstat sine vlla nota leuitatis, quod oculos regis aspicientis offendat: ita vir spiritualis, sciens nihil esse ab oculis sui conditoris absconditū, sed omnia in eius conspectu geri, cuius gratiam habere desiderat, sic omnia tum interiora tum exteriora grauitate moderatur, vt pro gratia non Domini iram & indignationem accipiat. Est namque religiosus hac modesta grauitate, ac graui modestia spoliatus, velut animal excoriatum, quod & mulsæ, ac culices pungūt, & ingratis oculis mortales aspiciūt. Grauitas namque, & ipsa virtus, cutis aliarum virtutum est satis pulchra, atque decora, quæ nisi membra aliarum virtutum operiat, & homo têtationum moribus patet, & oculis Angelorum, ac ipsius Dei extat ingratus. Nā sublimes oculos sæpe nostra inhonesta cogitatio, sæpe curiositas impetit, rugosam frontem indignatio fratris excipit, manas solutas quæ aliquid minus decens tangunt, impudicitia ligat, incessum lentum tepiditas, & celere affectus anxietatis cõturbat. Cuius autem oculis erit gratus, qui his, aut similibus vitiis apparet infectus? Simon quidem Petrus, vt se oculis Christi Saluatoris offerret, tunica succinxit se (erat enim nudus) & milit se

B

C

D

E

Habac. 2.

Ioan. 2.

in mare,]

str. 1.
p. 13.
m. 12.

in mare,] quia indignum duxit aut minus decenter, aut minus celeriter coram Domino apparere. Ita prorsus anima religiosa, ut corā oculis Redemptoris nec indecēs, nec segnis appareat, se & modestia, ac grauitate vestiatur, & in mare feruida mortificationis immittat. Alioqui carnis suae parentem imitetur, qui post lapsum vocatus à Domino, ita respondit: Vocem tuam audiui in paradiso: & timui, eo quod nudus essem, & abscondi me. Quod spiritualiter faciet, si Domini visitationem aduertens, coram illo immodesta, & leuis apparere timuerit, & se ad excipiendam diuinam consolationem foliis ficus, id est, religioſae grauitatis operimentis contexerit.

At illa grauitas religioſa, quae in cogitationibus, in operibus, & in verbis elucet, eo praestantior est, & oculis Dei nostri gratior, quod non ex vana cura placēdi, sed ex animae adepta pulchritudine, & puritate procedit. Nam licet omnes religioſae familiae, ab hoc (quod ferē postremum dicimus) suos erudire tyrones incipiant, & illi quasi coacte, & non sine graui molestia ante moderationē animae, corpus, membraque componant, tamen perfecta grauitas non ex cura se moderandi, sed ex ipsa moderatione ac sanctitate mentis exoritur. Quae cum seipsam vicerit, cum vitia affectusque compellerit, tunc corpus etiam grauitatis decore circumdat, & illa mirabili tum moderatione, tum placiditate actionum exornat. Quātum verò hic grauitatis fructus ab hac radice procedens, diuinis oculis placeat, quam pulcher sit, & suavis, quam etiam similem Deo hominem faciat, Bernardus satis eleganter ferie huius, quae sequitur, orationis exponit. Hoc, inquit, hoc illud decorum est, quod super omnia bona animae diuinis oblectat aspectus, & nos nominamus, ac definimus honestum. Cum autem decoris huius claritas abundantius optima cordis repleuerit, prodat foras necesse est, tamquam lucerna latens sub modio, imò lux in tenebris lucens latere nefcicia. Porro effulgentem, & veluti quibusdam suis radiis erumpentem, mētis simulacram corpus excipit, & diffudit per membra, & sēsus quatenus omnis inde reluceat actio, sermo, aspectus, incessus, risus (si tamen risus) mixtus grauitate, & plenus honesti. Horum, & aliorum profectò artuum, sensuumque motus, gestus, & visus cum apparuerit, serius, purus, modestus, totius expers insolentiae, atque lasciuiae, tum leuitatis, tum ignauiae alienus, aequitati autem accommodus, pietati officiosus; pulchritudo animae palam erit, si tamen non sit in spiritu eius dolus. Potest enim fieri, ut simulentur omnia haec, & non ex abundantia cordis taliter moueantur. Et ut magis cluceat is animae decor, ipsum, si placet, honestum, in quo hunc locandum censuimus, definiatur mentis ingenuitas sollicita seruare cum conscientia bona, famae integritatem, vel iuxta Apostolum, prouidere bona, non tantum coram Deo, sed etiam corā hominibus. Beata mens, quae hoc se induit castimoniae decus, & quemdam veluti caelestis innocentiae candidatum, per quem sibi vendicet gloriosam conformitatem, non mundi, sed verbi, de quo legitur, quòd sit candor vitae aeternae, splendor & figura substantiae Dei. Ex quibus illud praecipue notandum censuimus, externam grauitatem, quae in corporis membris, motibusque conspicitur, non tam internam grauitatem efficere quam ex illa, veluti ex fonte manare. Vel potius esse ut scintillam exiguam, quae non sine temporis mora, & sine difficultate, magnum ignem accendit, qui postea succensus, & visibilium accessione roboratus, non difficulter, sed facile ardentem flammam, & non vnam tantum, sed innumeras scintillas emittit. Sic

omnino est religioſa grauitas, quam à saeculo extracti, & admilli in vitam religioſam addiscimus. Est modica, infirmaque scintilla, quae virtutum actibus tamquam sicca paleis supposita, & gratiae flatu, ac virtute fulcita paulatim in animo magnum ignem charitatis & puritatis accendit. Hic verò religioſa disciplinae custodia auctus, & robustus effectus, non tantum intus in corde flammam amoris excitat, sed scintillas in capite, in oculis, in fronte in manibus, in gestibus, & in omnibus motibus grauitatis exulscitat. Habemus profectò Paulum attestantem hanc mentis & corporis grauitate ab interna virtute exoriri. Ita enim ad Titum ait: In omnibus te ipsum praebere exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in grauitate. Primò integritatem vitae mandat, quae in perfecta virtute, & interna puritate collocata est, & post illam grauitatis meminit, ut hanc illius fructum, & effectum ostendere. Idemque Laurentius Iustinianus satis indicat, dum ordinatè, ea quae sunt grauitatis, enumerat. Sit, inquit, in ipsa mens pura, conscientia munda, intentio recta, lingua moderata, & exterioris hominis sensus temperantiae freno restricti. Exhibeatur cum superioribus humilitas, cum paribus charitas, & cum inferioribus sobria, & pudica humanitas. Cum his verò qui foris sunt, ne scandalizentur, prudens maturitas, quae in facie sit laeta, in motibus cauta, & in sermonibus circumscripta. Hanc igitur ita teneamus, ut non tam ex studio, atque industria nos moderandi, quam ex virtutis perfectione nascatur. Interim tamen, si necesse sponte ex adepta virtute nascitur, eam sollicita diligentia comparare curemus, ut statum religionis sanctum integrè, & graues mores comitentur. Est enim haec verborum, & actionum grauitas, quae multa merita virtutum parit, & innumeris imperfectionibus ianuam nostri cordis ocludit. Est haec, quae hominem perfectionis studiosum decet, nam si ambitiosi fictam grauitatem ostentant, ut à regibus honore digni exultentur, quanto magis perfectionis amatores, non fictam sed veram grauitatem sectari deberent, quae apud Dominum aliquo modo praeparari ad perfectionem obtinendam censentur?

Sit religioſus in conuersatione cautus.

CAP. XLII.

GRAUITATI religioſae circūspectio iungenda est, quam qui neglexerit, non solum perfectione non assequetur, verum etiā, dum minus putauerit, innumera mala miser incurret. Quāta verò sit circūspectio, cautionisque necessitas, vna ex libro Machabaeorum aperita historia. Cū enim Ioānes frater Ionathae, & Simonis, cuiusdam bellicae negotij gratia iter faceret, exierit filij Iambri, & interfecerunt eum, fugatisque eius comitibus omnem Ioannis substantiam contra ius & fas in suum vsum vendicauerunt. Post non multos verò dies, ac si neminem occidissent, ac si nullius opes rapuissent, ac si nihil mali fecissent, ac si in nullius inimicitia incurtissent, exeunt ex Madaba sine militibus, qui eos cingerent, sine armis, quibus se defenderent, sine apparatu bellico, quo se munitur, ut filiam cuiusdam magni principis ducerent, & eius nuptias celebrarent. Nouerunt id Ionathas & Simo & occasione vltionis nacti, exierunt ex insidiis, & occiderunt filios Iambri, & acceperunt omnia spolia eorum, & conuerſae sunt nuptiarum in luctum, & vox musicorum ipsorum in la-

mentum

Genes. 3.

Bern. ser. 85. an. cāt.

2. Cor. 8.

Sap. 7. Hebr. 1.

Ad Tit. 2.

Iustm.

1. Machab. 9.